

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1970

N:o 10—12

Innehåll: Nr 10. Landskapslag om minuthandelns affärstid.
Nr 11. Landskapslag om kiosk- och därmed jämförlig handel samt automat-handel.
Nr 12. Landskapslag om nyttjande av åkermark.

Nr 10.

LANDSKAPSLAG

om minuthandelns affärstid.

Föredragen för Republikens President den 10 april 1970.

Utfärdad i Mariehamn den 16 april 1970.

I enlighet med Ålands landstings¹⁾ beslut stadgas:

1 §.

Yrkesmässig minuthandel må med i denna lag stadgade undantag bedrivas under vardagar mellan klockan åtta och klockan tjuogoett, utom lördagar och dagar före kyrkliga högtidsdagar samt dagen före självständighetsdagen och första maj, då sådan handel må bedrivas mellan klockan åtta och klockan aderton.

Vad i denna lag är stadgat om bedrivande av yrkesmässig minuthandel gäller även sådan affärslokals öppethållande, där dylik handel bedrivs.

2 §.

På söndagar och kyrkliga högtidsdagar må, såvida ej annat följer av stadgandena i denna lag, yrkesmässig minuthandel bedrivas mellan klockan tretton och klockan aderton. För försäljning av livsmedel må dessutom öppethållas under tiden mellan klockan åtta och klockan tio.

På jul- och nyårsdagen, långfredagen, påsk-, pingst-, midsommar- och allhelgonadagen samt på självständighetsdagen och första maj må minuthandel med i 3 och 6 §§ stadgade undantag icke bedrivas.

Jul-, nyårs-, påsk-, pingst- och midsommarafton må minuthandel icke bedrivas efter klockan femton.

3 §.

De dagar som nämnes i 2 § 1 och 2 mom. må minuthandel med blommor bedrivas mellan klockan åtta och klockan aderton.

4 §.

Under tid, då minuthandel enligt denna lag icke må bedrivas, må varor ej heller utbjudas på auktion, om icke chefen för vederbörande polisdistrikt på villkor som han bestämmer för visst tillfälle därtill meddelat särskilt tillstånd.

Chefen för polisdistrikt har rätt att på villkor som han bestämmer, tillåta att i 1 § 2 mom. avsedd affärslokal hålles öppen på dagar och under tid, då minuthandel enligt 1 och 2 §§ ej är tillåten, för anordnande av utställning i samband med vilken försäljning icke äger rum.

5 §.

Kommuns styrelse må på synnerliga skäl bevilja avvikelser från stadgandena i denna lag, dock icke från förbudet i 2 § 2 mom.

6 §.

Denna lag gäller icke:
1) apotek;

---

¹⁾ Framst. nr 34/1969.
Lagutsk.bet. nr 6/1969—70.
St.utsk.bet. nr 7/1969—70.

2) försäljning för resandes behov på flygplats och i hamnar inom områden, som är reserverade enbart för utrikestrafik, samt i trafikmedel;

3) kiosk- och därmed jämförlig handel samt automathandel;

4) marknads- och torghandel;

5) försäljning i härbärgerings- eller förplägningsrörelser; samt

6) handel med bränsle och smörjmedel för motorer, kondenserad brännbar gas samt reservdelar och utrustning för fordon, då handeln sker utomhus, på bensin- eller servicestation, i bilreparationsverkstäder eller på andra med dem jämförliga försäljningsställen.

7 §.

Den som bryter mot denna lag eller med Mariehamn, den 26 november 1969.

stöd av densamma utfärdade bestämmelser, straffes med böter.

8 §.

På polismyndigheterna ankommer att övervaka efterlevnaden av denna lag.

9 §.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1970.

Genom denna lag upphäves landskapslagen den 4 juli 1963 angående tiden för öppet-hållande av handelsrörelser och affärskon-tor (22/63), dock sålunda att, då rätt till längre öppethållningstid än i denna lag är stadgad beviljats genom beslut med stöd av den upphävda lagen, sådan rätt fortfarande är gällande, likväl högst intill utgången av år 1970.

På landstingets vägnar:

T. H. ERIKSSON
talman.

Eliei Persson
vicetalman.

Valter Nordas
vicetalman.

Nr 11.

LANDSKAPSLAG

om kiosk- och därmed jämförlig handel samt automathandel.

Föredragen för Republikens President den 10 april 1970.

Utfärdad i Mariehamn den 16 april 1970.

I enlighet med Ålands landstings¹⁾ beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden.

1 §.

I denna lag avsedd försäljning må bedri-vas:

1) i fristående, enbart för kioskhandel ut-rustat försäljningsutrymme genom försälj-ningslucka till person utanför detsamma;

2) från fordon, försäljningsbord och -kär-ra samt annat därmed jämförligt försälj-ningsställe eller från bärbar låda och där-med jämförlig försäljningsanordning;

3) i servicestations utrymme för försälj-ning av fordons reservdelar och utrustning; samt

4) genom försäljningsautomat.

Utöver vad i 1 mom. är stadgat må så-som med kioskhandel jämförlig handel bedri-vas försäljning av säsongvaror på utomhus beläget försäljningsställe, enligt vad som därom nedan stadgas.

¹⁾ Framst. nr 43/1969.
Lagutsk.bet. nr 10/1969—70.
St.utsk.bet. nr 12/1969—70.

2 §.

Med försäljningsautomat avses anordning, från vilken köpare genom att däri insätta penningar erhåller önskad vara.

3 §.

Denna lag berör icke:

- 1) butik, om vars öppethållningstid stadgas i landskapslagen om minuthandelns affärstid (10/70);
- 2) marknads-, torg-, hall- och rörlig handel;
- 3) försäljning i härbärgerings- och förplägningsrörelse;
- 4) försäljning av motorbränsle och smörjmedel, kondenserad brännbar gas samt reservdelar och utrustning för fordon;
- 5) försäljning för resandes behov på flygplats och i hamn på område som reserverats enbart för utrikestrafik samt i trafikmedel; ej heller
- 6) försäljning på sjukhus eller vårdanstalt.

4 §.

Om näringsanmälan med stöd av landskapslagen angående rätt att idka näring i landskapet Åland (11/57) samt om anmälan till handelsregistret är stadgat särskilt.

Innan i 1 § 1 mom. 1), 2) och 4) punkterna avsedd försäljning inledes, skall skriftlig anmälan göras till chefen för polisdistriktet. I anmälan skall nämnas affärsidkarens namn eller firma och adress, varjämte till anmälan skall fogas utredning om försäljningsställets eller -anordningens konstruktion och läge samt bevis över gjord näringsanmälan.

Om upphörande med försäljning skall ofördröjligen anmälan göras till nämnda polismyndighet.

Om anmälan som gäller inledande av eller upphörande med försäljning skall intygas åt vederbörande.

5 §.

Utöver vad i denna lag är stadgat skall försäljningsställe eller -anordning som avses i 1 § med avseende på konstruktion och läge uppfylla de fordringar som särskilt stadgats eller bestämts därför i fråga om hygien, arbetsskydd, brandsäkerhet, trafik och allmän ordning eller i annat avseende.

6 §.

Från i 1 § nämnda försäljningsställen och -anordningar må saluföras sådana varor,

som med hänsyn till befolkningens eller turismens behov bör tillhandahållas också på sådana tider, då enligt landskapslagen om minuthandelns affärstid andra försäljningsställen icke öppethålles. Varusortimentet bör begränsas till sådana varuslag, vilka med hänsyn till förpackning, värde och andra sådana omständigheter lämpar sig för ifrågasvarande försäljningsställe eller -anordning.

7 §.

Säljes från försäljningsställe eller -anordning livsmedel, skall vid försäljning därav samt, om vid sidan av livsmedel även andra varor saluföres, jämväl i fråga om dessa iakttagas vad i hälsovårdslagstiftningen är stadgat och vad hälsovårdsnämnden bestämt angående försäljningen av varorna.

2 kap.

Bedrivande av rörelse.

8 §.

I denna lag avsedd handel må bedrivas alla dagar och alla tider av dygnet.

9 §.

Idkare av i denna lag avsedd rörelse skall på försäljningsstället eller -anordningen utsetta sitt namn eller sin firma.

10 §.

Den som säljer genom försäljningsautomat skall tillse, att denna fortgående är i skick. Råkar automaten i olag, skall detta tydligt anges på automaten.

3 kap.

Särskilda stadganden.

11 §.

Har idkare av i denna lag avsedd rörelse försummat att iakttaga de stadganden eller bestämmelser som gäller rörelsen, eller har missbruk förekommit eller verksamheten föranlett störning av ordningen, har chefen för polisdistriktet befogenhet att tilldela vederbörande varning. Är överträdelserna av allvarlig natur, eller fortgår eller upprepas de oaktat varning, må landskapsstyrelsen på framställning av polismyndigheten, efter att ha hört affärsidkaren, stänga rörelsen för viss tid eller helt och hållet, begränsa öppet-

hållningstiden eller förbjuda försäljning av viss vara.

12 §.

I beslut, som myndighet utfärdat med stöd av denna lag, må ändring sökas på sätt som därom är särskilt stadgat. I beslut angående varning må ändring dock icke sökas.

I 11 § avsett beslut länder till efterrättelse oaktat besvär, om icke besvärmyndigheten annorlunda förordnar.

13 §.

Den som överträder stadgandena i denna lag eller med stöd därav utfärdade bestämmelser straffes med böter, om icke strängare straff för brottet är annorstädes stadgat.

14 §.

Chefen för polisdistrikt skall föra kortregister eller annan förteckning över i 1 § 1 mom. 1), 2) och 4) punkterna avsedda försäljningsställen i distriktet.

Mariehamn, den 12 december 1969.

På landstingets vägnar:

T. H. ERIKSSON
talman.

Elieel Persson
vicetalman.

Valter Nordas
vicetalman.

15 §.

Utöver vad i denna lag är stadgat länder till efterrättelse vad om saluförande eller försäljning av olika varor är föreskrivet.

16 §.

Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag må utfärdas genom landskapsförordning.

17 §.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1970. Redan innan lagen träder i kraft må för dess tillämpning nödiga förberedande åtgärder vidtagas.

Den som vid denna lags ikraftträdande bedriver i 1 § 1 mom. 1), 2) eller 4) punkterna avsedd rörelse, skall senast inom sex månader därefter skriftligen till chefen för polisdistriktet meddela sitt namn eller sin firma och lämna utredning om var rörelsen bedrives.

Nr 12.

LANDSKAPSLAG
om nyttjande av åkermark.

Föredragen för Republikens President den 10 april 1970.

Utfärdad i Mariehamn den 16 april 1970.

I enlighet med Ålands landstings¹⁾ beslut stadgas:

1 kap.

Reservering av åker.

1 §.

För begränsning av den åkerareal som nyttjas till jordbruksproduktion må av landskapets ordinarie medel betalas åkerreserveringsersättning, såsom i denna lag stadgas.

2 §.

Avtal om begränsning av nyttjande av åker ingås mellan lägenhetsägaren och landskapet efter beslut av landskapsstyrelsen. Ansökan om ingående av avtal skall uppgöras på av landskapsstyrelsen uppgjord blankett och inlämnas till vederbörande kolonisationsnämnd senast den 31 december året innan avtalsperioden vidtager.

Vid ingående av åkerreserveringsavtal ges sådan lägenhetsägare företräde, med vilken avtal bör anses särskilt motiverat på grund av ålder, försvagad arbetsförmåga eller av annat personligt skäl eller vars åkerareals utslutande ur produktionen bör anses ändamålsenligt för jordbrukets utvecklande eller speciellt motiverat för produktionens bringande i balans.

Vid ingående av åkerreserveringsavtal skall särskilt prövas huruvida avtalets ingående framgent kommer att medföra betydande olägenhet för en ändamålsenlig förstoring av lägenhetsarealen.

3 §.

Åkerreserveringsavtal ingås för brukningsenhetens hela åkerareal, med undantag för sådan i avtalet särskilt nämnd åkerareal, som är upplåten på lega när avtalet ingås. Åkerareal för vilken ersättning utgår skall

omfatta minst två hektar. Utgår ovan avsett legoavtal under åkerreserveringsavtalets giltighetstid, och förnyas ej legoavtalet, anses den på lega upplåtna åkerarealen efter legoavtalets utgång såsom avtal underkastad åker.

I åkerreserveringsavtal skall lägenhetsägaren förbinda sig att mot ersättning under den tid avtalet avser icke för jordbruksproduktion nyttja eller på lega upplåta åkerreserveringsavtal underkastad brukningsenhetens ägor eller ekonomibyggnader på dem. Ägaren äger dock rätt att nyttja avtal underkastad åker för odling av potatis och trädgårdsprodukter för sin familjs behov, att hålla egna hästar och getter samt i den omfattning i avtalet anges bedriva fårskötsel. Ägaren har likaså rätt att låta sagda djur beta på brukningsenhetens ägor, att bärga hö till vinterfoder för dem och att på brukningsenheten idka biskötsel samt pälsdjursuppfödning med köpt foder.

Viltvårdsförening eller jaktvårdsförening må med ägarens samtycke nyttja brukningsenhetens åker såsom för viltutfodring avsett viltvårdsområde och tillvarataga skörden till vinterfoder för villebråd. Ägaren har icke rätt att för nyttjande av åker såsom viltvårdsområde uppbära ersättning av nyttjaren.

Utän hinder av vad i 2 mom. är stadgat har ägare som bor på lägenheten, rätt att där i den omfattning genom landskapsförordning stadgas odla trädgårdsprodukter samt driva upp planter till försäljning. Åker som nyttjas för sådant ändamål hänföres icke till den åkerareal, för vilken ersättning utgår.

På brukningsenheten belägna ekonomibyggnader må icke, med undantag för i 2 och 4 mom. nämnda ändamål, användas för jordbruksproduktion. Användning av spannmålstork är dock tillåten.

¹⁾ Framst. nr 42/1969.

Lag- och ek.utsk.bet. nr 5/1969—70.

St.utsk.bet. nr 13/1969—70.

4 §.

Till åkerareal för vilken ersättning utgår, hör icke åker, som vid denna lags ikraftträdande eller före avtalets ingående icke varit odlad eller i därmed jämförbart skick eller som jämfört med den allmänna nivån på orten varit svagt odlad eller vars utslutande ur produktionen icke i övrigt är av betydelse för produktionens bringande i balans.

Åkerreserveringsavtal må ingås för brukningsenhet, för vars iståndsättning beviljats premie för nylägenhet enligt vad därom är särskilt stadgat, endast i det fall att premiens slutliga belopp blivit fastställt.

5 §.

Åkerreserveringsavtal ingås för tre år. Avtalsperioden börjar den första maj.

Under avtalsperiodens första år har lägenhetsägaren rätt att på den åkerareal som berörs av avtalet skörda där möjligen växande höstsäd och -ryps. För denna del utgår dock icke ersättning till ägaren.

Uppsäger ägaren icke avtalet senast tre månader före avtalsperiodens slut, fortgår avtalet i treårsperioder, dock högst nio år räknat från början av den första avtalsperioden. Av giltigt orsak må även senare, dock före avtalsperiodens slut gjord uppsägning godkännas.

Har åker icke beskogats eller blott delvis beskogats och önskar ägaren förlänga avtalet efter utgången av nio år, skall avtalet för åkerns del förnyas, om ägaren vid ingåendet av det första avtalet var minst 55 år gammal. Samma rätt tillkommer efter den ursprungliga avtalspartens död arvingarna, eller arvingarna och efterlevande maken dock så, att avtalet härvid kan förnyas att gälla högst efterlevande makens livstid.

Avtal må i fall som avses i 4 mom. förnyas endast under förutsättning att ägarens utkomst icke eljest är tryggad.

Landskapsstyrelsen må häva förnyat avtal, om i 5 mom. stadgade förutsättningar icke längre föreligger.

6 §.

Är avtal underkastad åker till sin beskaffenhet sådan, att den icke omedelbart blir gräsbevuxen, må i avtalet upptagas en bestämmelse om åkerns behandling så, att menlig ogräsväxt förhindras. I avtalet må likaså upptagas bestämmelse om åtgärder till förhindrande av igenväxning.

7 §.

Åker som berörs av avtal må i sin helhet eller till någon del beskogas, om detta anses ändamålsenligt på grund av dess läge, jordpositionen eller av annan orsak. I fråga om beskogad åker, såvida den omfattar minst två hektar, ändras åkerreserveringsavtalets giltighetstid till femton år räknat från det första åkerreserveringsavtalets ingående. Åkerreserveringsavtal må likväl hävas för beskogad åkers vidkommande efter det nionde avtalsåret, såvida besogningsåtgärderna och värden av plantbeståndet enligt utlåtande av landskapsstyrelsens forstavdelning icke genomförts på godtagbart sätt.

Under förutsättningar och på villkor, varom stadgas i landskapslagen om skogsförbättring (7/68), må kostnaderna för i 1 mom. avsedd besogning erläggas av skogsförbättringsmedel.

8 §.

Säljer, byter eller skänker lägenhetsägare avtal underkastad åker, eller säljes lägenhet eller område, som omfattar dylik åker, i utskningsväg, upphör avtalet att gälla då ägande- eller besittningsrätten övergår. Överlåtes en del av åker eller upplåtes den på lega för annat än jordbruksändamål eller bör överlåtelse anses ändamålsenlig med tanke på förbättrande av jordbrukets struktur, må avtalet förlängas för återstående åkerareal.

9 §.

Angående åkerreserveringsersättningens belopp per hektar åker samt maximibeloppet av ersättning per lägenhet gäller vad därom i riket är stadgat eller fastställt.

Åkerreserveringsersättning erlägges kvartalsvis i efterskott.

10 §.

Anmäler sig lägenhetsägare till arbetslöshetsregister, anses avtal underkastad åkerareal vara odlad på normalt sätt.

11 §.

Har den som ingått avtal hemlighållit omständigheter, som avsevärt skulle ha inverkat på avtalets ingående, eller i någon väsentlig punkt givit oriktig uppgift om dem eller iakttagit han icke i avtalet nämnda villkor, må avtalet hävas och ersättningstägaren åläggas att för den eller de treårspe-

rioder av avtalets giltighetstid, vartill förseelsen hänfört sig, till landskapet helt eller delvis återbetala lyft ersättning och, i fall omständigheterna är försvårande, den ersättning, som skall återbetalas, förhöjd med högst 50 procent. Ersättning, som fastställts till återbetalning jämte eventuell förhöjning må, oberoende av hur länge den varit obetald, uttagas ur lägenheten med samma förmansrätt som är stadgad för offentligträttsliga prestationer vilka utgår ur fastighet.

12 §.

Avlider person som erhållit åkerreserveringsersättning, häves avtalet, men arvingarna eller arvingarna och efterlevande maken må dock under förutsättningar, varom stadgas i landskapsförordning, få övertaga avtalet i sitt namn.

Utan hinder av stadgandena i lagen angående förmynderskap må förmyndaren utan tillstånd av förmyndarnämnd och domstol för myndling ingå åkerreserveringsavtal och avstå från sagda avtal.

13 §.

Lämnas åker obrukad enligt åkerreserveringsavtal, anses detta icke såsom i 72 § 1 mom. landskapslagen den 23 april 1959 om disposition av jord (9/59) avsedd försummelse av lägenhets eller områdes regelbundna skötsel.

14 §.

Åkerreserveringsavtal må ingås även med bolag, andelslag, förening, stiftelse, kommun, kommunalförbund, församling och församlingsförbund. Avtalsperioden är härvid sex år och ersättningens belopp per hektar åker 60 procent av beloppet av den största enligt 9 § 1 mom. fastställda ersättningen per hektar. Ersättning erlægges en gång om året i efterskott. I övrigt iakttages i tillämpliga delar vad i 2—4 §§, 5 § 2 mom., 6, 8 och 11 §§ är stadgat, dock så, att av avtalet berörda ägor och ekonomibyggnader, med undantag av spannmålstork, icke alls må användas för jordbruksproduktion och att, om i detta moment avsett samfund börjar använda åker, för vilken ersättning utgår, för annat ändamål än jordbruksproduktion, åkerreserveringsavtalet förlänges beträffande den minskade åkerarealen.

Åkerreserveringsavtal må ingås att gälla även en del av åkrar, som ägs av i 1 mom. avsedda samfund.

2 kap.

Nyttjande av åkermark.

15 §.

Inom ramen för de anslag landstinget för ändamålet i ordinarie årsstaten årligen upptar må landskapet arrendera viss till reservering erbjuden åker. I arrendeavtalet, som på framställning av vederbörande kolonisationsnämnd ingås mellan landskapsstyrelsen och lägenhetsägaren, skall upptagas särskilda villkor om nyttjandet av den genom avtalet till landskapets disposition ställda åkermarken. Härvid bör iakttagas att åkermarken användes till komplettering av annat gårdsbruk på ett sätt, som främjar produktionen enbart av grödor, för vilka finnes marknadsutrymme.

I 1 mom. avsett arrendeavtal skall ingås för minst tre år och skall beträffande förlängning av avtalstiden särskilda villkor intagas i avtalet. Arrendevederlaget skall uppgå till minst samma belopp som ersättning för åkerreservering enligt 9 och 14 §§.

16 §.

Gör kolonisationsnämnd framställning till landskapsstyrelsen om att viss, till reservering erbjuden åkermark, skulle användas på sätt i 15 § stadgas, må landskapsstyrelsen förordna kolonisationsinspektören att förrätta syn på området samt uppgöra förslag till särskilt arrendekontrakt, som berättigar landskapsstyrelsen att överlåta arrenderätten till tredje man. Härvid må arrendevederlaget, därest synnerliga skäl det påkallar, utgå med lägre belopp än vad i 15 § 2 mom. för landskapets del stadgas.

17 §.

På förslag av kolonisationsnämnden godkänner landskapsstyrelsen arrendetagare och fastställer utarrenderingsvillkor.

3 kap.

Särskilda bestämmelser.

18 §.

Närmare stadganden om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

19 §.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1970.

Under år 1970 må åkerreserveringsavtal ingås att retroaktivt vara gällande från och med den 1 maj. Under sagda år har ägare rätt att under högst två månaders tid räknat från avtalets ikraftträdande hålla jämväl andra än i 3 § 3 mom. nämnda, honom tillhöriga djur och för dem använda ekono-

mibyggnaderna på lägenheten. För denna tid utgår emellertid icke ersättning till ägaren.

Vad i 11 § är stadgat om förmånsrätt för ersättning som skall återindrivas, medför icke ändring av deras rätt, för vilka med stöd av ansökan, som anhängiggjorts före denna lags ikraftträdande, inteckning fastställts eller arrenderätt registrerats eller vilka innehar därförinnan uppkommen panträtt för ogulden köpeskilling eller annan utan inteckning gällande panträtt.

Mariehamn, den 12 december 1969.

På landstingets vägnar:

T. H. ERIKSSON
talman.

Eliel Persson
vicetalman.

Valter Nordas
vicetalman.